

Descripció del projecte. S'han de destacar les innovacions i aportacions a l'avanç del coneixement que incorpora el projecte. Es poden incorporar memòries, plànols, fotografies, esbossos, etc. També l'adreça web si s'ha penjat més informació sobre el projecte a la web.

Urbanacción és un espai de trobada que fomenta les oportunitats que succeeixin accions urbanes a través de diversos suports. Com a reflexió/acció sobre possibles (o improbables) intervencions sobre l'espai urbà, va sorgir fa dos anys, sota el comissariat Pablo Saiz Sánchez, Michael Moradiellos del Molino, Ana Méndez de Andés, amb la idea d'introduir en el panorama madrileny discursos i pràctiques que desenvolupen propostes que reflexionen al temps sobre el territori que s'habita i, en perspectiva, tenint en compte el lloc des del qual s'intervé.

Estratègies d'actuació localitzades entre l'arquitectura, la producció cultural i el disseny urbà que dirigeixen la mirada cap a situacions específiques, sovint al marge o poc representades, en què s'identifiquen processos, mecanismes i accions puntuals que permeten re/conèixer, re/interpretar i re/intervenir en el medi. Projectes que, premeditadament, se situen en un àmbit de treball fronterer a mig camí entre la reflexió teòrica i la pràctica constructiva, el paisatgisme i la *performance*, la filosofia i l'acció política, l'arquitectura i la instal·lació artística. Produccions que desenvolupen un mapejat de situacions o desitjos possibles, que tenen la capacitat per treballar amb recursos limitats (reciclatge, multiplicació, collage), que aposten per la creació "d'altres" llocs a partir dels espais menys obvis, que compten amb la participació sincronitzada d'un grup al voltant d'un esdeveniment i que, en els casos més afortunats, sorgeixen de les mateixes administracions.

Amb la voluntat de fer explícites aquestes reflexions, l'any 2009 Urbanacción (amb la Casa Encendida i l'Oficina de Concurs del Colegio de Arquitectos de Madrid) convocà el **Concurso de ideas para la definición de propuestas para el desarrollo temporal de solares urbanos (Urbanacción 2)**. En concret, el concurs proposava l'actuació sobre aquells espais inclosos en la trama urbana resultants del procés de construcció de la ciutat, que després d'una demolició o per no haver estat desenvolupats, romanen en espera d'edificació, molts d'ells espais inactius durant anys i que d'alguna manera podrien ser utilitzats transitòriament per la comunitat, sense fer referència a cap localització específica sinó a una situació generalitzada especialment en el centre de les nostres ciutats. És a dir solars genèrics que apareixen i desapareixen del territori urbà. S'esperaven propostes des de la intervenció artística, arquitectònica o el desenvolupament de projectes socials amb implicació en els barris en els quals se situaven.

La proposta **A jugar a la calle** (de la qual sóc coautora amb l'arquitecte i professor Pablo Martínez Díez) va rebre una menció en la categoria Projecte Social. Dins el marc de les recerques portades a terme per l'equip d'Urbanacción i de les premisses proposades en les bases del concurs, el projecte té com a voluntat reflexionar sobre la transformació activa de l'espai urbà en una aposta clara per la seva recuperació. En el context actual de crisi econòmica, que en el moment del plantejament de la proposta es començava a insinuar, la presència dels solars, espais expectants d'una futura construcció o desenvolupament urbanístic, representa una oportunitat per solucionar un dels dèficits més importants de les nostres ciutats: l'ocupació de l'espai públic.

La proposta planteja, per tant, un sistema de gestió urbana per a la generació de dinàmiques de recuperació dels espais públics desplaçant provisionalment usos privats cap als solars fins a la desaparició definitiva d'aquests, amb l'objectiu de **recuperar el carrer entès com a espai públic major de la ciutat**, a través de la gestió estratègica dels solars.

El resultat d'aquesta recerca, que pretén afrontar en clau projectiva i didàctica un dels temes claus en el desenvolupament futur de la ciutat, es recull juntament amb la resta de projectes guanyador el concurs Urbanacción 2 en el llibre **Urbanacción 07/09**.

Memòria de la proposta presentada

El paisatge urbà de les nostres ciutats s'ha vist envaït en els últims decennis per una sèrie d'espais indefinits, molt dispers en la seva formació (resultat de la demolició d'edificis obsolets o com a espais no desenvolupats pel planejament), condició i aparença.

En la poca concreció d'aquests buits urbans rau la seva oportunitat. Espais situats moltes vegades en àrees centrals de la ciutat (i no només perifèriques com es tendeix a pensar), genèrics, en transformació, semblarien destinats a allotjar tots aquells usos desplaçats dels espais públics.

No obstant això, la cessió de terrenys privats per a l'ús col·lectiu no ha de solucionar les manques adquirides per l'espai públic, que han de ser respostes amb actuacions que tinguin voluntat de permanència.

Els carrers, les places han perdut el seu paper aglutinador de la vida cívica i s'han vist envaïdes per una sèrie d'usos que li són aliens, degradant tant la seva morfologia com el seu valor simbòlic. L'ocupació temporal dels solars per a la implantació de nous usos no pot generar espais d'identitat per a la ciutat, ni hàbits ni comportaments ciutadans (per la brevetat de les ocupacions) però es podria convertir en el complement necessari perquè els espais públics recuperin el seu valor.

Així, cal reforçar el carrer per a l'ús públic, com a espai social, lúdic i d'encontre, reconquerint l'espai físic, diversificant els seus usos i primant la seva qualitat. S'estableix, d'aquesta manera, un sistema de gestió d'allò públic en el qual els solars urbans passarien a allotjar aquells usos que envaeixen els carrers, principalment, l'aparcament de vehicles.

Aquesta operació s'ha de realitzar de manera pedagògica, ha de ser percebuda per ser compresa. Per això s'ha dissenyat un sistema que consisteix a desplaçar els cotxes aparcats als carrers cap als solars més pròxims, de manera que s'alliberi espai i aquest pugui ser reurbanitzat amb el benefici generat per l'explotació de les places d'aparcament. Durant el període de temps en què el solar sigui utilitzat com aparcament es recuperarà una superfície equivalent d'espai públic de manera que l'operació serà visible pels veïns i els ciutadans. Després d'un cert temps el solar desapareixerà i els cotxes aparcats en ell també, mentre que la ciutat haurà guanyat nous espais per a la ciutadania.

Informació gràfica (adjunta en pdf)

Més informació

http://212.145.146.10/ejercicio/concursos/concursos_ocam/081126_solaresurbanos/081126_solaresurbanos_inicio.html#

- Urbanacción, 07/09 / [editor = edited by Ana Méndez de Andrés ; comisariado: Pablo Saiz Sánchez, Michael Moradiellos del Molino, Ana Méndez de Andrés Aldama], La Casa Encendida D.L., 2010, Madrid.

- <http://issuu.com/malashierbas/docs/urbanaccion>

Altres consideracions que vulgueu aportar i que facilitin la valoració del projecte

Dades sobre el concurs

Nom del concurs / Objecte	Urbanación 2
Organisme que convoca el concurs	La Casa Encendida (Obra Social Caja Madrid) amb col·laboració amb l'oficina de concursos del Colegio de Arquitectos de Madrid
Caràcter del concurs	D'idees
Tipus de procediment	Obert
Composició del jurat	Nacional
Naturalesa del jurat	<p>Intern a l'organisme convocant</p> <p>President: D. José Guirao Cabrera, Director de La Casa encendida, delega en D.</p> <p>Pedro Rubio López, Coordinador de Medio Ambiente de La Casa Encendida.</p> <p>Vocals:</p> <ul style="list-style-type: none"> o D. Ángel Luis Fernández Muñoz, Director de la Oficina Centro. o Dña. Vara Sonseca Mas, Coordinadora de Exposiciones de La Casa Encendida, en representación de La Casa Encendida. o D. Michel Moradiellos del Molino, arquitecto, en representación de Urbanación. <p>Secretaria:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Dña. Paloma Gómez Marín, Directora de la OCAM, con voz pero sin voto.

	Extern a l'organisme convocant Vocals: o D. Andres Walliser Martínez, sociólogo designado por Urbanacción. o D. Rafael de Ramón Burgos, técnico en gestión cultural designado por Urbanacción. o D. Jorge Díez Acón, técnico en gestión artística designado por Urbanacción. o D. Santiago Cirugeda Parejo, arquitecto designado de mutuo acuerdo por la entidad convocante y el COAM. o Dos arquitectos de notoria competencia votados por los concursantes: D. Andrés Jaque Ovejero. D. Federico Soriano Peláez. o D. Jesús Martín Díaz, representante vecinal designado por la entidad convocante.
Crida	Internacional
Resultat del concurs	Menció en la categoria de Projecte Social
Data de resolució del concurs	30 de març de 2009

Dades sobre el projecte

Nom del projecte presentat / Lema	A jugar a la calle
Autor/Autors UPC	Mar Santamaria i Varas, professora associada del DUOT i Pablo Martínez Díez (professor Màster Restauració de Monuments i professor al Postgrau d'Il·luminació ambdós de l'UPC)
Altres autors	Pablo Martínez Díez